

21-03-2023

Sofie Sergeant
Hogeschoolhoofddocent Burgerschap & Inclusie
Hogeschool Utrecht

Inclusie begint met ademen

Kruispuntdenken

Een multidimensioneel perspectief op inclusie

Micro-niveau: sterker maken van individu,
talentgericht

Als de geit leert zwemmen

Het kind versterken

De Cirkel van Veerkracht (Circle of courage, Brendtro, 2006)

leert ons dat elk mens vier universele noden heeft:

- 1. Een gevoel van belonging** = Ik hoor erbij / Ik word gemist
- 2. Vertrouwen in eigen Mastery** = Ik kan iets goed / Zelfkennis en vertrouwen
- 3. Kansen tot Independence** = Ik ben in controle / heb macht
- 4. Uitnodiging tot Generosity** = Ik heb jou iets te bieden / geven

Meso-niveau:
Een handicap ontstaat in
de relatie tussen persoon
en omgeving... dus:
Aanpakken van drempels
in nabije omgeving,
Investeren in sterk
netwerk,
Trans-disciplinaire
samenwerking

Macro-niveau: Wegwerken van structurele drempels in samenleving

Inclusie – 'Third space' (Soja, 1996)

Onderwijs leidt
niet op tot
onderwijs...

- Verschillen erkennen en waarderen
- Elk mens zien als iemand met een gelaagde identiteit
- Uitgaan van competentie
- 1 groep kinderen
- LABELLEN en zo
- Segregatie in onderwijs leidt tot segregatie in de rest van het leven

De inclusieve school (Neary & Giangreco)

- Alle leerlingen zijn welkom.
- Kwaliteitsvol onderwijs.
- Met de ondersteuning die nodig is.
- Kind voelt zich thuis.
- Onderwijs in een natuurlijke leeromgeving.
- Aantal kinderen met een beperking is gelijklopend aan gewone verhoudingen binnen maatschappij.
- Kinderen zitten samen in de klas met leeftijdsgenoten.
- Men accepteert dat elk kind leert op eigen manier en op eigen tempo. Gedifferentieerde aanpak is noodzakelijk.
- Voor ieder kind wordt gezocht naar een evenwicht tussen schools leren, sociaal-emotionele ontwikkeling en participatie.

Dit is een proces waar elke dag aan gewerkt moet worden.

Inclusie = proces

'Inclusief onderwijs staat volgens mij niet voor iets dat doorgedruwd moet worden. Het staat voor: wij willen iets mogelijk maken, hoe gaan we dat realiseren?'

Student Lerarenopleiding HU

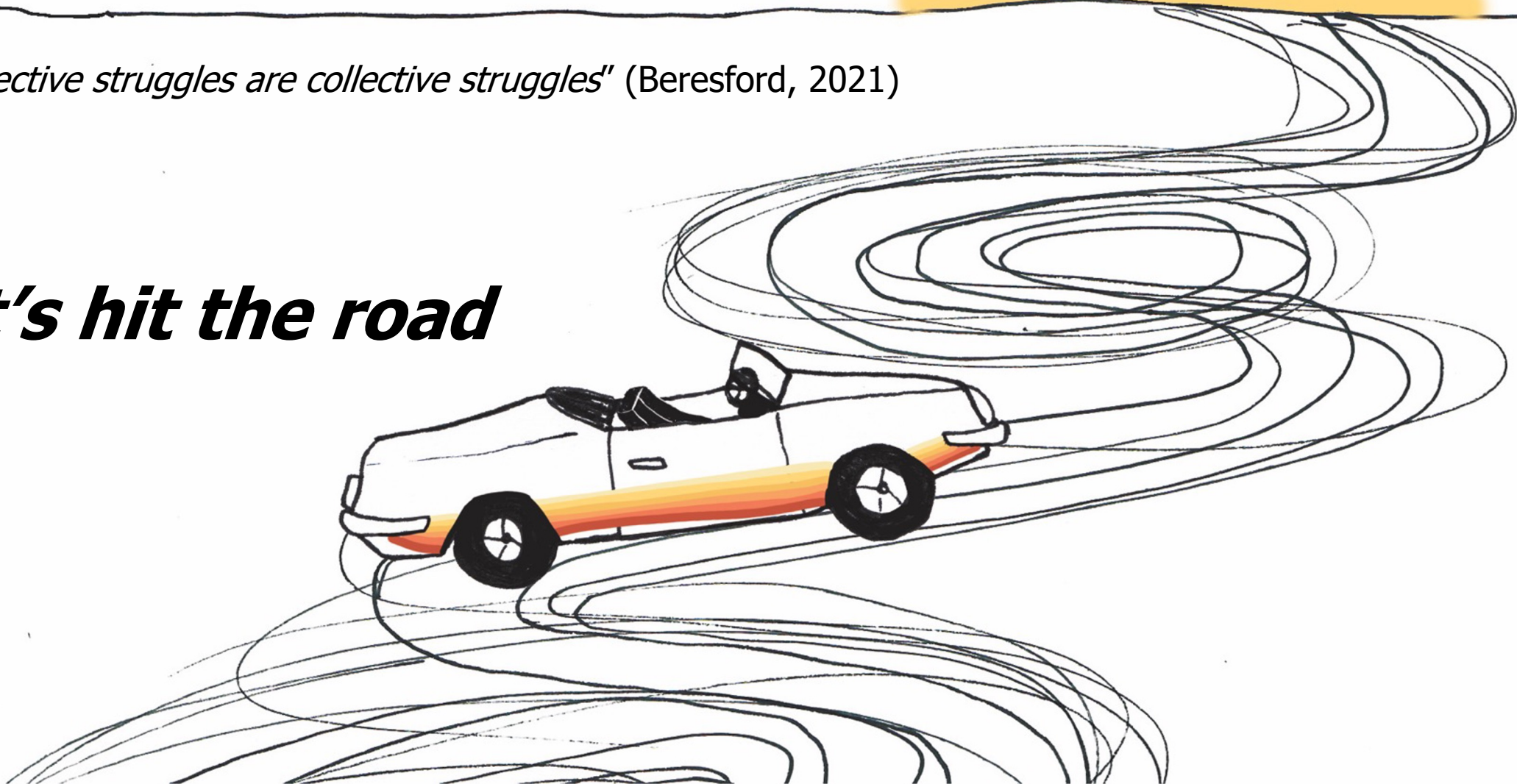
Als het goed is gaat het schuren

"All effective struggles are collective struggles" (Beresford, 2021)

Let's hit the road

#ProudToTeachAll

<https://proudtoteachall.eu>

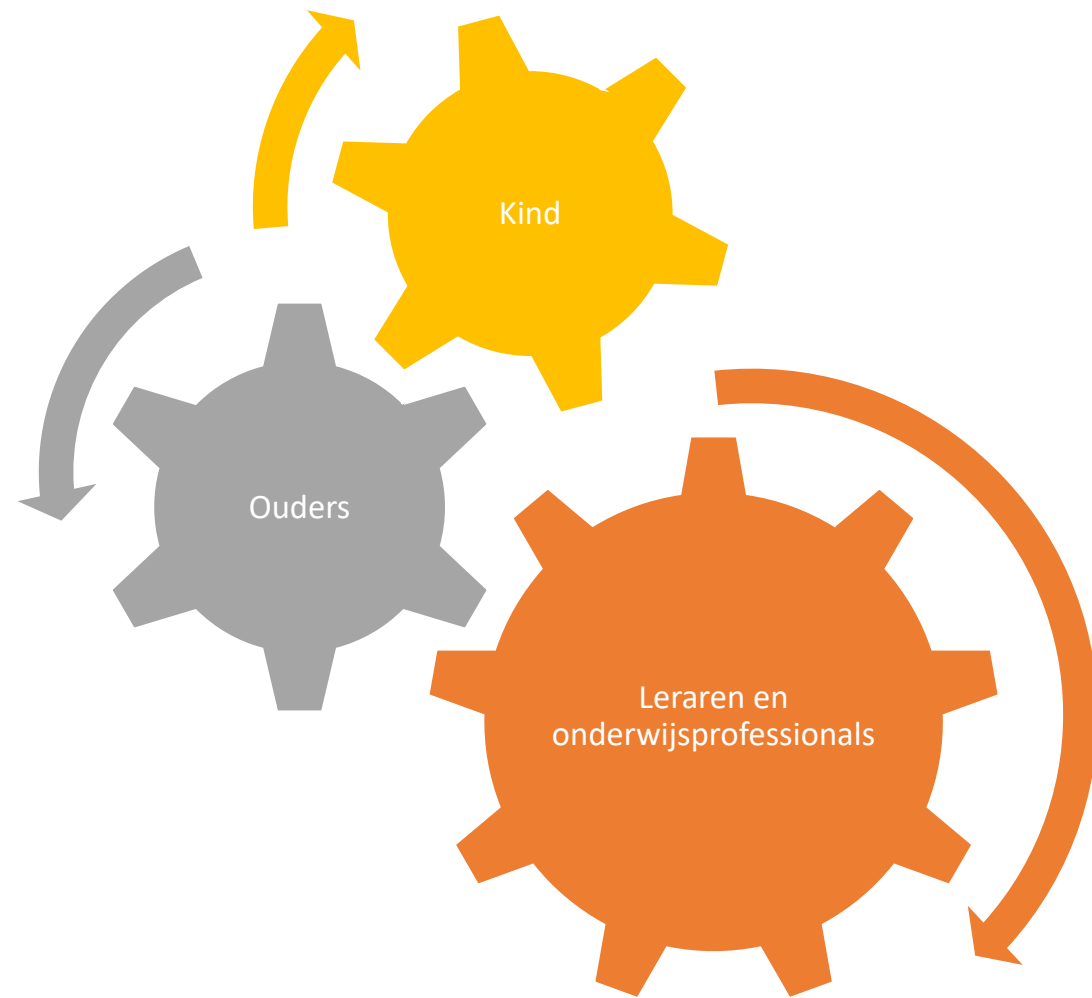
PR♥UD
TO TEACH ALL

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Elk kind heeft recht op nabij en goed onderwijs, en daar hoort

ook **zorg** bij

Inspiratie uit Oostenrijk – omgekeerde integratie

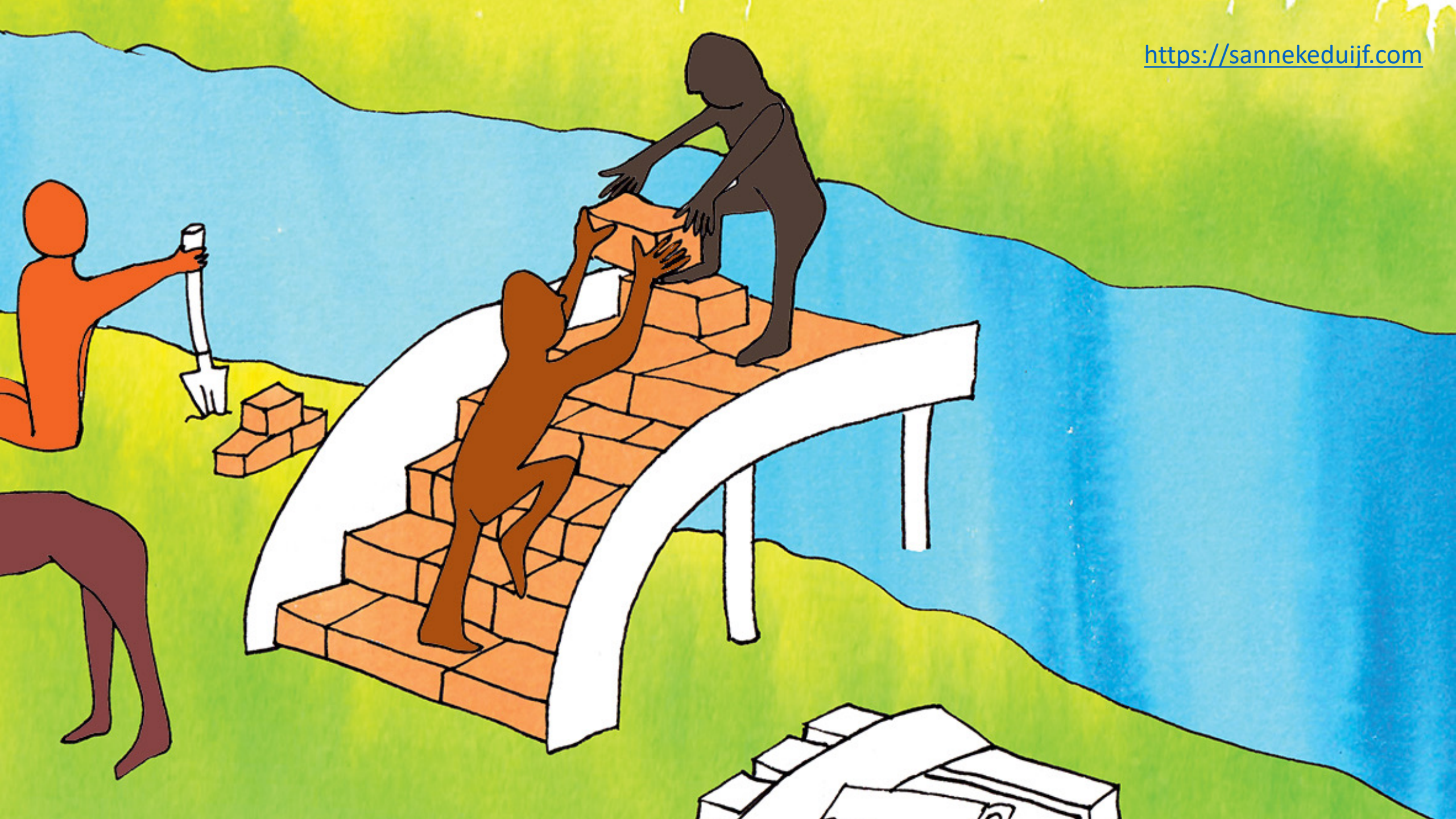

Inspiratie uit Portugal

Inspiratie uit Engeland

De inclusieve leerkracht...

1.
ziet alle kinderen als
zijn/haar
verantwoordelijkheid
-

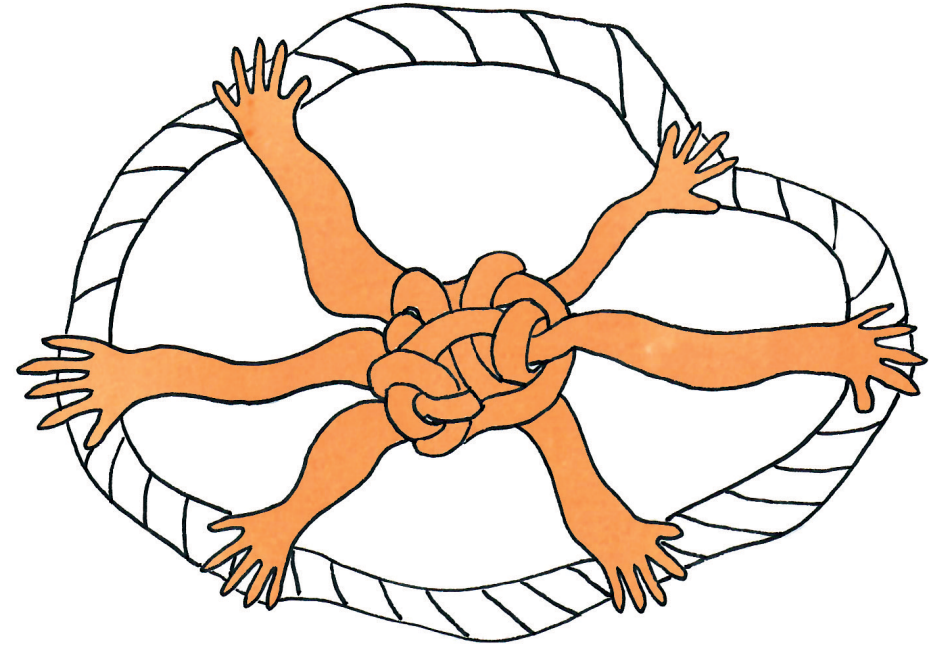

Wat moeten leraren weten? Hebben zij de nodige kennis en vaardigheden?

- Niet de juiste vragen.
- Wel: Hoe maken zij het best gebruik van wat zij al weten wanneer leerlingen moeilijkheden ondervinden?

(Florian & Linklater, 2010)

Leraren opleiden: van individueel expertmodel naar een collectief model.

De inclusieve
leerkracht...

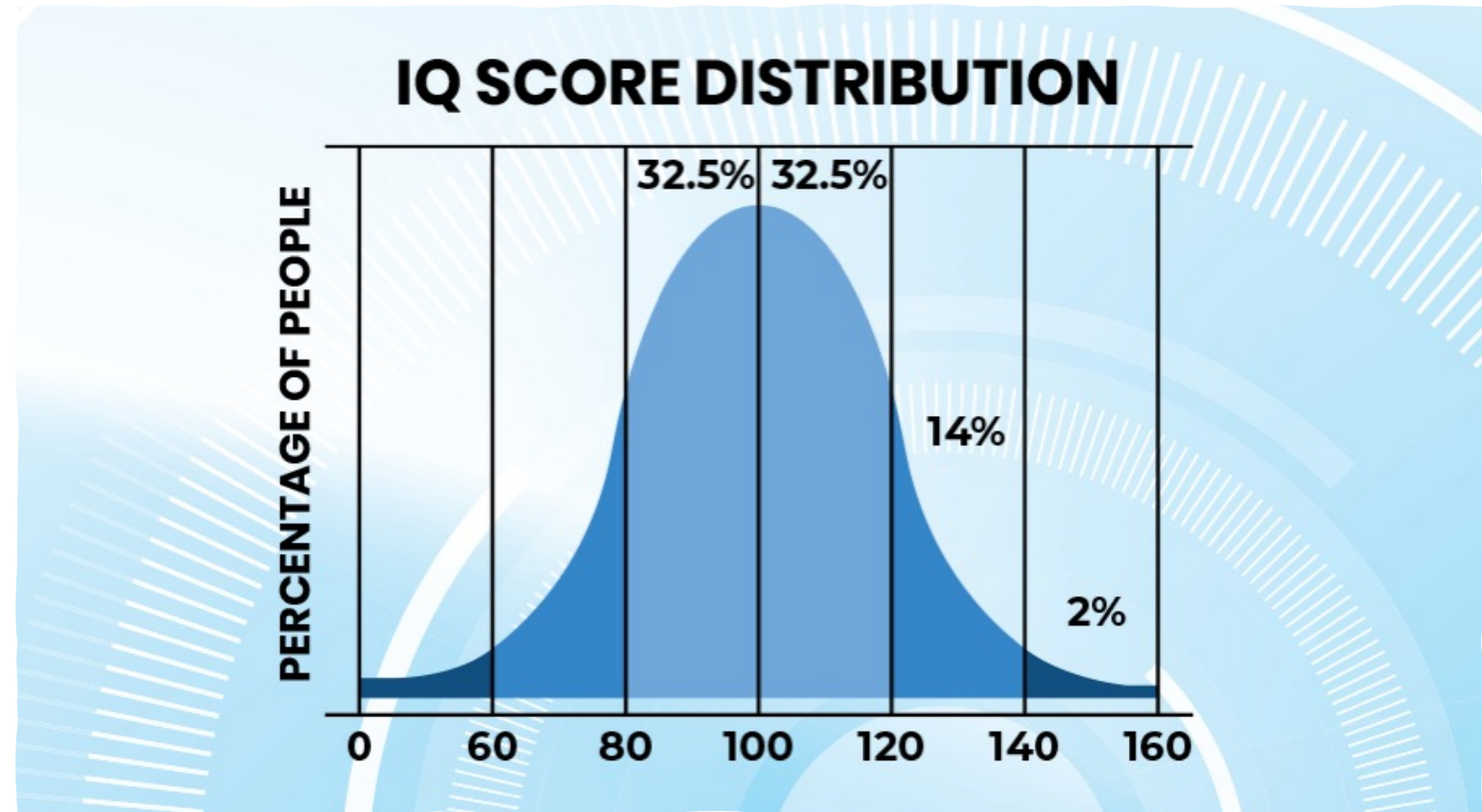
2.
beschouwt
leervragen en
moeilijk te begrijpen
gedrag van
leerlingen als een
kans en een
uitdaging om zelf te
leren.

De inclusieve
leerkracht...

3.

vermijdt het denken
in termen van de
gemiddelde leerling

De dictatuur van het IQ

Prof. Paul Verhaeghe waarschuwt voor meritocratisch denken:

- We zien in onze samenleving een groep ontstaan die alle macht naar zich toe kan trekken: de mensen met een hoog IQ.
- De opvatting dat iedereen met gelijke kansen aan de start verschijnt = illusie
- Het systeem vormt een nieuwe elite die de deur zorgvuldig sluit voor wie na haar komt

De inclusieve
leerkracht...

heeft vertrouwen in
leerlingen, en tonen
dit in de planning.

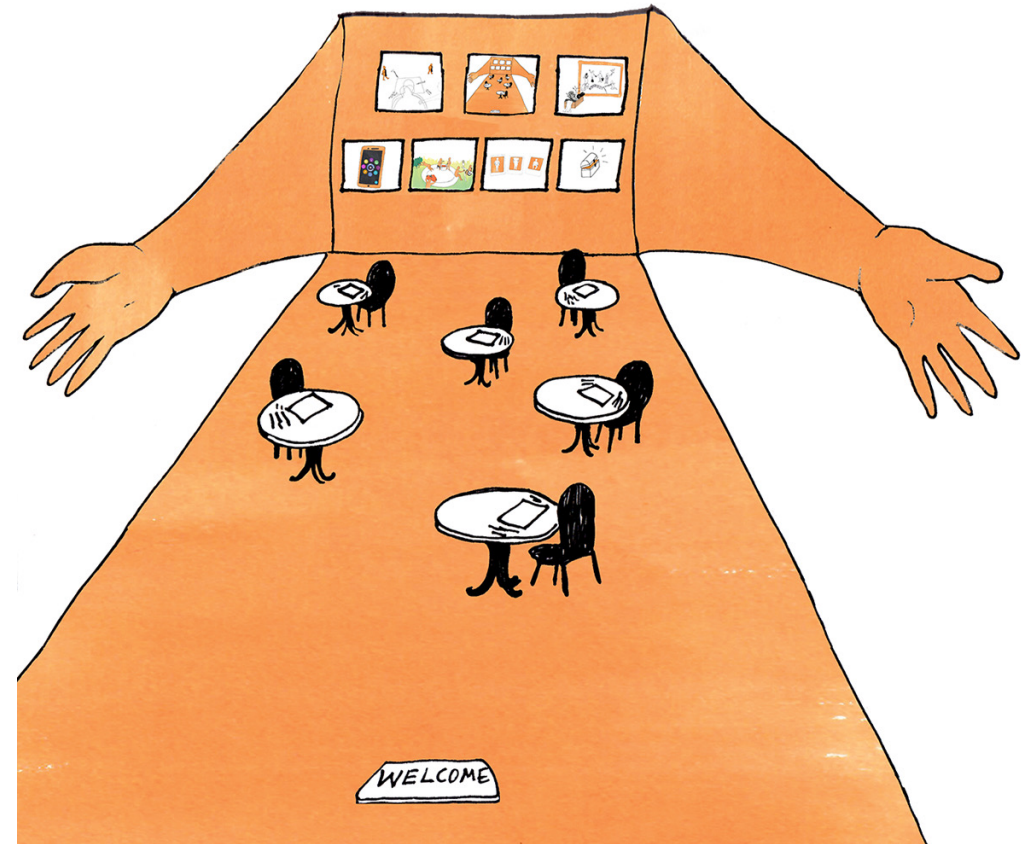
Inclusie heeft niets te maken met het wegverven van verschillen

Van medisch model naar sociaal model:

Van 'mensen fixen'

naar

'de samenleving en onze systemen fixen'

De inclusieve leerkracht...

5.
focust vooral op het leerproces
van het kind en niet op de
toetsing en het behalen van de
eindtermen.

Verbinden
betekent ook
loslaten

- Loslaten van vooraf bepaalde jaarsdoelstellingen en curriculum objectieven
- Ruimte maken om kinderen te laten werken aan individuele plannen en eigen leerdoelen

Dit vergt een oefening in loslaten voor leraren die het succes van hun leerlingen en hun eigen professionele succes lijken af te meten aan het halen van die normen... (Daelman, 2022)

De inclusieve leerkracht...

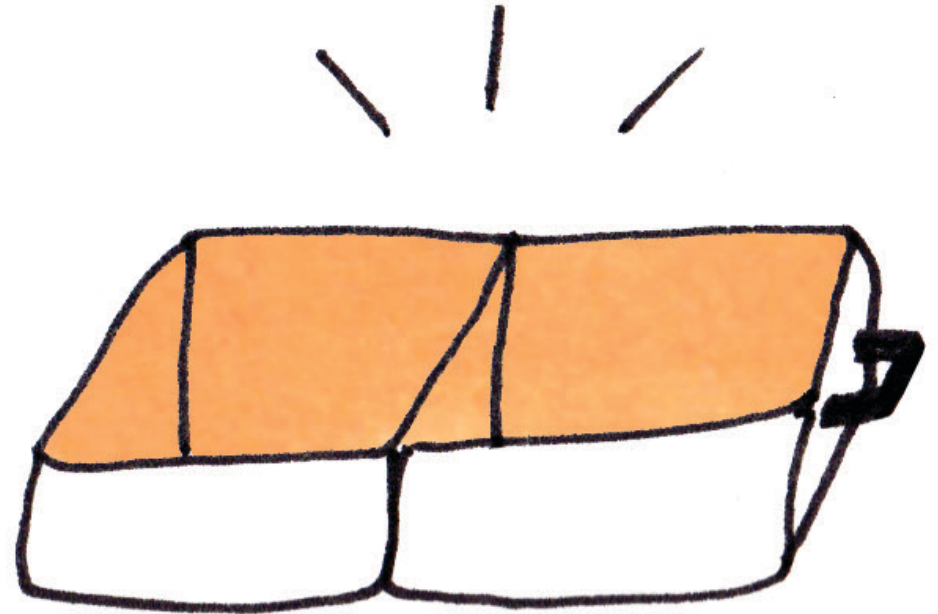
6.

organiseert planning en voorbereiding met ruimte voor verrassing en verwondering.

De gemiddelde leerling bestaat niet

- Kijken naar het kind
- Zoektocht om aan te sluiten bij interesses, niveau en tempo
- Door druk van einddoel af te halen krijgt het proces meer ruimte
- We hebben een grotere koffer nodig

De inclusieve leerkracht...

7.

ziet gedrag als een weerspiegeling van persoonlijke ontwikkeling en heeft vertrouwen dat er altijd ruimte is voor groei.

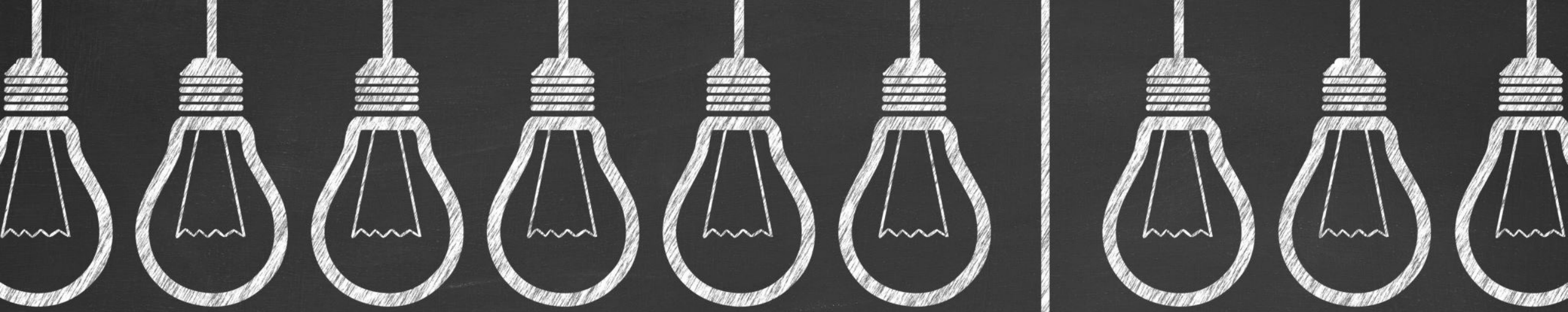

Taal

De manier waarop we een probleem definiëren bepaalt mee de strategie richting de oplossing. (Hobbs)

- Van risicoleerling naar...
- Van leerachterstand naar...
- Van gedragsstoornis naar...

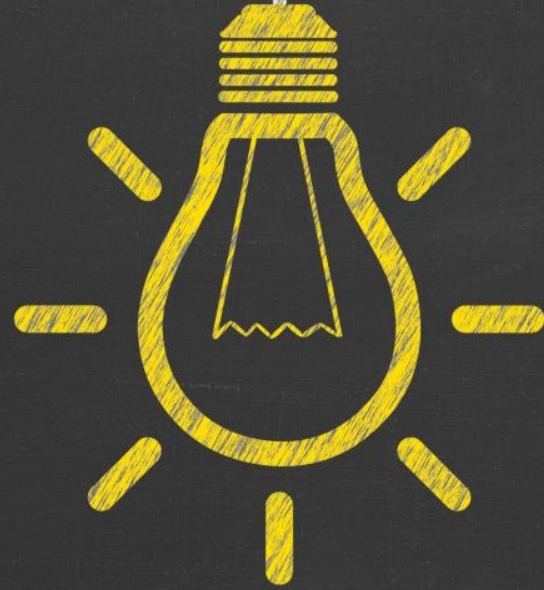

De inclusieve leerkracht...

8.

wil zelf altijd blijven leren en zichzelf ontwikkelen (niet alleen door het volgen van cursussen, maar inzien dat lesgeven op zich een leerzame activiteit is voor de leerkracht zelf).

Concreet:

- Open deuren in de klas
 - Collega's en verwanten bevragen (transdisciplinair)
 - Ervaringen delen
 - Kwetsbaar mogen zijn
 - Kunnen uiten van zorgen
(Daelman, 2022)
-
- Vaak is het daadwerkelijk aan de slag gaan met een kind, dat geruststelling geeft.
(Florian & Linklater, 2010)

De inclusieve
leerkracht...

9. ziet zichzelf als
leerlingen van hun
eigen leerlingen.

Eerste stap in samenwerking...

Hoe kan je nu zo'n moeilijke baan hebben en nooit "Ik weet het niet" zeggen?

Merel van Vroonhoven

“Paul en zijn team”

Zo min mogelijk lagen
Verantwoordelijkheid verdelen
Gedeeld leiderschap
Gedeelde autonomie
Meer macht naar het leraarskorps (collectief)
Co-teaching
Peer-teaching

Hoe meer lagen, hoe meer druk op de
onderste laag, en des te slechter
de kwaliteit van de samenwerking

De inclusieve
leerkracht...

10. staat open
voor risico.

Om iets bij elkaar te houden is spanning nodig

Ruimte maken voor educatieve frictie: de confrontatie met anderen die niet jou zijn en de ervaring van verschil door de ontmoeting met kinderen met andere verhalen dan die van jezelf.

Onenigheid

- Weerstand
- Verrassing
- Ongemak
- Botsing

Deze diverse vormen van spanning kunnen gezien worden als kansen om tot leren te komen.

(Lozana Parra, 2022)

**Il n'est pas obligatoire
d'être fou pour
travailler ici...
mais ça aide.**

Bronnen

- Onderzoek Tracy Edwards:
PhD : The Translation and Enactment of the Principle of Inclusive Pedagogy by Experienced Teachers.
- Florian, L. & Linklater, H. (2010) Preparing teachers for inclusive education: using inclusive pedagogy to enhance teaching and learning for all, *Cambridge Journal of Education*, 40:4, 369-386, DOI: [10.1080/0305764X.2010.526588](https://doi.org/10.1080/0305764X.2010.526588)
- Daelman, S. (2022). *Listening to children in vulnerable situations. Rethinking voice through intra-active pedagogical encounters*. Gompel&Svacina.
- Lozana Parra, S. (2022). *The School as a Playground for Educational Friction: Understanding Democracy in Dutch Secondary Education*. Utrecht University Repository.

